

Коментар върху статията *История на катедра Методика на обучението по физика от създаването ѝ до днес*

Христо ЦЕКОВ

Абстракт. Коментарът е върху статия, заглавието на която внушава изчерпателност и достоверност. При прочит още първото изречение прави впечатление с точно датиране и периодизация на събития, с подреждане на преподавателите като първи, втори и т.н. при четене на основния курс по Методика на обучението по физика (МОФ), при получаване на докторски и хабилицационни звания и при други случаи, без ни най-малко съмнение във верността на поднасяната информация. Непосветеният читател естествено възприема всичко, като историческа истина. За съжаление голяма част от датите и периодите са измислени. Не са споменати имена на преподаватели, а други са само споменати, без да са изтъкнати приносите им в полагане основите и създаването на катедрата Методика на обучението по физика (МОФ) в Софийския университет “Св. Климент Охридски”. Някои фактологични грешки се отнасят за историята на Физико-математическия факултет.

ПОВОД ЗА НАПИСВАНЕ НА ИСТОРИЯТА

За юбилейно тържествено отбелязване педесетгодишнина от обособяването на Физически факултет на СУ “Св. Климент Охридски” е обявена 2013 година. По този случай Годишникът на СУ издава Юбилеен сборник със статии върху историята на всяка факултетска катедра. Особено интересни при четене са статиите, правещи впечатление с академичната компетентност и достоверност, с цитиране на източници, приноси в науката, икономиката и социалното развитие на страната. Такива са статиите за катедрите “Метеорология и геофизика”, “Квантова електроника”, “Астрономия” и др. Не може да се каже същото за статията, посветена на катедра “Методика на обучението по физика”, която е осеяна с грешки от различен характер.

ГРЕШКИ ПРИ ДАТИРАНЕ И ПЕРИОДИЗАЦИЯ

Най-много фактологични грешки се съдържат в първите три страници на коментираната статия [1] (на кратко само История). Те не само изкривяват, но откровено фалшифицират историята на катедра МОФ и на Физическия факултет относно специализираната подготовка на учители по физика с висше образование.

В историческата справка, приложена към описа на архивните документи на Физическия факултет [2], е написано, че само единици от випусниците на специалност физика до 1948 г. не се реализират като учители и проф. Ст. Петров казва също, че 99% се реализират като учители [3].

В първото изречение на Историята е отбелязана дата “до 1960 г.” като *горна граница на период*, в който специализираната подготовка на студентите за учителска професия се извършва в катедра “Методика на обучението по физика, математика и химия”. Във второто изречение се пояснява съдържанието на понятието “специализирана подготовка”: слушане на лекции по МОФ и МОМ, хоспитироне и практика в училище, лабораторни упражнения в практикум по методика и техника на учебния експеримент.

Историческата истина е, че специализираната подготовка е преминала не през един, а през няколко периода на развитие, различаващи се по форма и съдържание, и в нито един период 1960 г. не фигурира като горна или долна граница

Първият период е 1899–1921 г., в който студентите завършват Физико-математическия факултет без специализирана подготовка, с права да се назначават като нередовни учители. След трудов стаж от една година е можело да ги назначават като редовни учители [3–5].

Вторият период е 1921–1948 г. През 1921 г. със закон, по времето, когато министър-председател е Ал. Стамболийски и министър на просветата е Ст. Омарчевски, се създава Стажантски институт към СУ “Св. Климент Охридски” със задача да извършва специализираната подготовка на студентите от педагогическите специалности на СУ през последните 7-ми и 8-ми семестър от следването им. В този институт е поставено началото и основите на изброените по-горе учебни дисциплини от специализираната подготовка. Стажантският институт през времето на своето съществуване обикновено се е състоял от една, наричана образцова гимназия. Директорът на гимназията е бил и директор на института. За образцови учители са назначавани известни преподаватели от висши и полувисши учебни заведения и гимназии. За всеки учебен предмет е

имало по няколко образцови учители, като всеки е отговарял за 5-6 стажанти. За образцов учител, първи преподавател по основния курс МОФ и ръководител (патрон) на специалност физика в Стажантския институт е назначен на 15.10.1925 г. *Константин Иванов*. Той е бил асистент на професора по физика в Одеския университет *Ф.Н. Шведов*, автор на първата в Русия книга по МОФ “Методика физики”, Одеса, 1894 г. *К. Иванов* е имал званията доцент и професор, съответно получени в Одеския и във Варшавския университети, владеел е латински, английски и немски езици, завладяващ слушателите преподавател, създал основите на практикума по физични демонстрации. Тази информация се съдържа в спомените на съвременниците му проф *Ст. Петров* [3] и *О. Тасева* [6], а така също и в статия [4] на гл.ас. *Б. Попов*, на който баща му е бил директор на образцовата гимназия и Стажантския институт.

Третият период започва от 1949 г., когато е закрит Стажантския институт и *Олга Тасева* е назначена [7, 8] за преподавател по МОФ в катедра “Опитна физика” с ръководител проф. *Г. Наджаков*. През 1950 г. са назначени в същата катедра като асистенти *Стефана Горанова*, която води хоспитиране и практика в образцовите училища на студентите и *Павел Марков*, който води упражненията и практикума по физични демонстрации. В този практикум студентите усвояват умения за демонстриране физични явления, умения за поддържане на апаратурата, изработване на прости уреди и опитни постановки, например: работа с поялник, обработка на стъклени тръби на пламъка на газова горелка, изработване на пипета, епруветка и др. Така, чрез тези назначения и поправки в учебния план на специалност физика за последните 7-ми и 8-ми семестри, са включени занятията от специализираната подготовка.

През 1955 г. във Физико-математическия факултет се образува нова катедра “Методика на обучението по физика, математика и химия” [9, 10], съставена от преподавателите, които водят специализираната подготовка за учителска професия в специалностите физика, математика и химия. За ръководител на катедрата е назначен доц. *Петко Иванов*, преподавател по Методика на обучението по математика. С това завършва третият период и започва нов четвърти, който продължава до 1963 г., когато се обособяват в самостоятелни факултети специалностите физика и математика и същевременно Секторът се ситуира във Физическия факултет като нестандартно структурно звено.

Така че, не 1960 г. е последна за съществуването на общата катедра по методика, както е в “Историята”, а това е 1963 г. Годината 1960-та е важна за историята на Физико-математическия факултет, защото тогава той се премества от сградите на улица “Московска”

в много по-просторните сгради на бул. “Джеймс Баучер” [11]. Тази година е важна и за историята на катедра МОФ, защото тогава Секторът получава кабинети и две големи помещения в сегашната сграда на Факултета по химия и фармация, в които през тази година се създават две лаборатории – едната по физични демонстрации, а другата по лабораторна техника.

Сия Ницолова и Стефана Горанова са пенсионираны през 1972 г., а не през 1973 г., както е написано в Историята. Това се вижда от доклад на Андрей Апостолов от 11 ноември 1972 г. до Факултетния съвет, подписан се като “отговорник” за Сектор по методика на физиката “за обявяване на конкурс за едно асистентско място, ... тъй като са се пенсионирали тази година двама преподаватели”. Конкурсът е спечелен от Веселина Димитрова и тя е назначена като асистент през 1973 г.

Сгрешени са годините, в които Маргарита Градинарова и Христо Цеков защитават кандидатските си дисертации. М. Градинарова завършва редовна аспирантура и защитава дисертацията си на тема “Вопросы разработки методического и технического обеспечения процесса обучения” в Московския енергетичен институт на 4.01.1974 г. и получава степен “кандидат на техническите науки – ктн (“доктор”) на 26.05.1975 г. Христо Цеков завършва кандидатска дисертация на тема “Изучаване динамика на материална точка в общообразователните трудово-политехнически училища в НР България” на самостоятелна аспирантура към Сектора по МОФ и я защитава в СУ “Св. Климент Охридски” пред Научния съвет по педагогика и психология през 1977 г., с което става кандидат на педагогическите науки-кпн (сега “доктор”).

Не е вярно, че Хр. Цеков е хабилитиран като доцент след 1985 г. Истината е, че той е хабилитиран през 1982 г. от два различни научни съвета, което по същество се отнася към следващия вид грешки.

ГРЕШКИ ПРИ ПРЕМЪЛЧАВАНЕ И ПРЕНЕБРЕГВАНЕ НА ИМЕНА И ПОСТИЖЕНИЯ, А ДРУГИ НЕПОДХОДЯЩО ПРЕЕКСПОНИРАНИ

В първото изречение на втори абзац на Историята е посочен проф. Петър Паунов като първи преподавател по МОФ, който след 1955 г. напуска (не е написано какво напуска) и става ръководител на катедра “Физика” в днешния Университет по архитектура, строителство и геодезия УАСГ. До сега аз **не можах да открия източник, в който да се споменава, че проф. П. Паунов е чел изобщо лекции по МОФ**. Но има източник [9], в който е написано, че той напуска катедра “Опитна физика”, ръководена от проф. Г. Наджакон, и отива в новообразувания Висш минно-геоложки

институт (сега Минно-геоложки университет – МГУ), в който става ръководител на катедра [3]. В три източника [?, ?, 3] е написано, както вече отбелязахме, че в Стажантския институт лекциите по МОФ е чел К. Иванов до внезапната му смърт, която, според различни източници, е през 1940 г. [4] или 1941 г. [3]. Учудващо е, че името му въобще не се споменава в Историята. Не са споменати имената и на други преподаватели, които като образцови учители са учили студентите в Стажантския институт на особеностите на професията “учител по физика”. Някои от тях, като Ст. Карамихов, Д. Марков, Т. Колев са и автори на методически ръководства и книги, предназначени за ученици, студенти и учители.

Не е справедливо, че имената на гл. ас. Стефана Горанова, гл. ас. Борис Попов са назовани само при назначаването им, а ст. преп. Олга Тасева и ст. преп. Сия Ницолова са споменати и във връзка с някоя проява, но за всеки от тях е отделено място в Историята по-малко в сравнение с някои служители от помощния персонал. Подобно е представянето на доцентите Маргарита Градинарова, Хр. Цеков, Веселин Димигрова и малко по-добро на гл.ас. Христо Костов. **Преподавателската, научноизследователската и административно-организаторската дейност именно на тези преподаватели бяха основанието** на колегията и на ръководството на Физическия факултет да формират автономен Сектор по Методика на обучението по физика, с функции на катедра, а след известно време, когато те и техни научноизследователски публикации получиха международно признание, Секторът получи статут на самостоятелна катедра. Не мога да не изкажа тук мнението си за двама преподаватели, които нямат принос за създаване на катедрата МОФ, но е отделено 10 и дори 20 пъти по-голямо място в Историята, а името на трети се споменава на всяка страница и винаги се подрежда на първо място или единствен, като в няколко случая прережда и отнема място, полагащо се на други. По-нататък ще посоча някои примери и постижения, важни за истинската история на катедра МОФ, без претенции за изчерпателност.

Във втория абзац на Историята **е объркан и редът, в който са назначавани преподавателите**. В Историята Б. Попов е назначен преди С. Ницолова, а в следващо изречение той е назначен след П. Галанов, от което следва, че П. Галанов е назначен и преди С. Ницолова. Правилното подреждане е следното: първа е назначена като редовен преподавател С. Ницолова (1959 г.), след нея – Б. Попов (април 1960 г.), П. Галанов (ноември 1960 г.), Хр. Костов и Хр. Цеков (декември 1961 г.) [7].

В Историята след П. Паунов, като чел лекции по МОФ, е написано името единствено на П. Галанов. Според статията на Б. Попов [4] след смъртта на К. Иванов на неговото място е назначена О. Тасева и тя чете

основния курс от тогава до пенсионирането си през 1958 г. П. Стоянов казва в спомените си [3], че той замества К. Иванов до 1945 г. и след него е О. Тасева. Тя не е само съавтор на Г. Наджаков при създаване на учебници по физика за гимназиалните класове, но в съавторство със Ст. Карамихов и Ст. Горанова създават и първия български системен и пълен учебник по МОФ [5], претърпял няколко издания. Те са автори и на учебник по МОФ за прогимназиални учители, имал също няколко издания.

О. Тасева поставя началото на научноизследователската работа в областта на МОФ с изследванията си върху историята на обучението по физика през време на турското робство и след Освобождението и върху възможностите за осъществяване на политехническо образование в обучението по физика [8]. Резултатите от изследванията по втората тема са публикувани като отделна глава в нейните книги по МОФ. Ст. Горанова в съавторство с П. Марков създават учебник по физика за учителските институти. Той е имал 5 издания: 1953 г., 1954 г., 1956 г., 1958 г. и 1963 г.. До 1967 г. тя публикува в списание “Математика и физика” и в списание “Народна просвета” 18 статии по методиката на преподаване на отделни теми от училищния курс по физика и по методиката на различни форми на обучение: практикум, екскурзия, кръжок, вечери на физиката и др. О. Тасева, Ст. Горанова и П. Марков поставят началото на Сектора по методика на физиката като автономно звено в катедра “Опитна физика”. Ръководител на звеното в специфичната му работа е преподавателят по основния курс МОФ, тогава О. Тасева. Това звено, заедно с такива звена от специалностите математика и химия, през 1955 г. обръзват Катедрата по методика на физиката, математиката и химията.

Поради значителното нарастване на броя на студентите, желаещи да се реализират като учители, и поради пенсионирането на О. Тасева, в кратък срок между 1959 г. и 1961 г. (както бе отбелязано) са назначени като преподаватели С. Ницолова и още 4 асистенти. С Ницолова заема мястото на О. Тасева и чете лекции по основния курс МОФ като фактически ръководи Сектора в ежедневната му работа. Б. Попов и Хр. Костов водят упражненията на студентите в Лабораторията по физични демонстрации, а П. Галанов и Хр. Цеков – в Лабораторията по лабораторна техника, хоспитиране и практика в училище. Те, докато са под ръководството на доц. П. Иванов, придобиват опит в университетската преподавателска и научноизследователска работа. След 1963 г. Секторът става нестандартна структурна единица на Физическия факултет с функции на катедра и същевременно е автономно звено с отговорен (официален) ръководител декана на факултета проф. Милко Борисов, който е същевременно и ръководител на катедра “Физика на твърдото тяло”. Научноизследовател-

ската работа на С. Ницолова е върху историята на обучението по физика в нашите средни училища след 1944 г. до 1979 г. [12] и върху творческите биографии на наши известни методици. Резултатите от изследването ѝ върху самостоятелната работа на учениците в обучението по физика са описани в едноименна монография, публикувана от издателство “Народна просвета”. Тя и преподавателят по МОФ от Пловдивския университет доц. Панайот Таргов публикуваха през 1973 г. чрез издателство “Наука и изкуство” свой учебник по МОФ. С. Ницолова беше много години член на Факултетния съвет и на редакционната колегия на списание “Математика и физика”.

Преподавателите от Сектора станаха автори на първите български ръководства за студенти и учители, издадени от изд. “Наука и изкуство”: “Физични демонстрации”, 1966 г. с автори Б. Попов, Ст. Горанова, Хр. Костов, П. Галанов, Хр. Цеков и “Ръководство по лабораторна техника”, 1967 г. с автори Хр. Цеков, П. Галанов, С. Иванов. Преподавателите от Сектора постигнаха значителни успехи с международно признание в научноизследователската работа по МОФ и особено в областта на учебния експеримент. През 1963 г. бяха отпечатани първите две статии на Б. Попов, и то в руското научно-методическо списание “Физика в школе”, които са и първите, печатани на чужд език в авторитетно и известно чуждо списание по въпроси на МОФ. До края на 1971 г. Б. Попов има още 44 статии, публикувани в нашето сп. “Математика и физика”. Приблизително такъв е броят на статиите по това време и на Хр. Костов и Хр. Цеков. Значителна част от тях са реферирани и индексирани в руския реферативен журнал (РФЖ). През това време започват аспирантури: задочна – П. Галанов 1968 г. в Московския държавен педагогически институт (сега МПГУ) и редовна – М. Градинарова 1970 г. в Московския енергетичен институт (МЭИ). Хр. Костов и Хр. Цеков бяха на специализации по три месеца в МГПИ и в Киевския университет “Тарас Шевченко” през 1964 г. и 1965 г.

През този период се установяват и първите международни връзки при посещението в Сектора на проф. Йозев Фука от Карловия университет в Прага, проф. Курт Хаспас от Хумболтовия университет в Берлин и проф. Александър Перышкин от Московския държавен педагогически институт. Те четяха лекциите по МОФ и бяха ръководители на Сектори по МОФ (Й. Фука и К. Хаспас) и на Катедра по МОФ (Ал. Перышкин) в техните университети. Те се интересуваха от извършваната реформа в образованието по физика в нашата страна и от организацията и съдържанието на преподавателската и научноизследователската работа на Сектора. Ние също получихме ценна информация за тези неща при тях и в

разговорите обсъждахме възможностите за по-нататъшно сътрудничество в преподавателската и научноизследователска работа на основата на договори. Тези събития се случиха години преди 1970 г. и първата връзка е с Карловия университет, **така че няма как да е вярно** твърдението в Историята *По идея на доц. Галанов през 1970 г. се установяват връзки с Хумболтовия университет.*

В Историята на втора страница текстът на предпоследния абзац е: *След пенсионирането на Сия Ницолова и Стефана Горанова през 1973 г., с решение на Факултетния съвет, длъжността ръководител на сектор “МОФ” се изпълнява от заместник-декана по учебните въпроси. Дълго време постът е бил заеман от проф. Андрей Апостолов със секретар на Сектора – ас. Петър Галанов.* Дългият период, в който Ан. Апостолов е отговорник и официален ръководител на Сектора, **не е точно и ясно очертан** в Историята. Този период реално започва през 1972 г., в началото на първия му мандат, (макар тогава да не е зам.-декан по учебната част, но е от катедрата с ръководител проф. М. Борисов) и завършва през 1979 г. **Не е вярно**, че П. Галанов е единственият секретар на Сектора през това време. Реално всички асистенти са били секретари, като най-дълго време е била ас. В. Димитрова. Що се отнася до ръководството на Сектора, то с този въпрос Факултетът започна да се занимава още през 1972 г. при избора на нов Факултетен съвет и ново деканско ръководство с декан проф. Цветан Бончев. В новия съвет на мястото на С. Ницолова е избран Хр. Цеков. Скоро след това на състоялия се Факултетен съвет на 27. 06.1972 г. доц. Н. Николов поставя за разглеждане този въпрос, като информира съвета, че партийното бюро и деканският съвет внасят предложение С. Ницолова да бъде пенсионирана и да бъде заместена от Хр. Цеков. На този съвет се формира мнението, че хабилитираният преподавател – ръководител на Сектора – трябва да е заместник-деканът по учебните въпроси, а лекциите по МОФ да се четат от Хр. Костов и Хр. Цеков. От началото на учебната 1972/1973 г. Хр. Цеков чете лекциите по МОФ на студентите от специалността за учители по физика, редовно и задочно обучение, а Хр. Костов – на студентите факултативно обучение от другите специалности, Б. Попов – на студентите от специалност Химия и физика. Името на П. Галанов изобщо не фигурира в протокола на това заседание на Факултетния съвет. В мемоарите [13] на Ан. Апостолов няма нищо написано, че е ръководил Сектора. През това време той беше зает с много други задължения в по-висши институции извън Факултета и две години посланик в Република Конго. Той присъстваше и ръководеше някои важни секторни съвети, когато имаше възможност, и полагаше грижи за кадровото израстване на преподавателите и автори-

тета на Сектора. Както вече беше отбелязано, през това време защитиха кандидатските си дисертации кпн П. Галанов, ктн М. Градинарова и кпн Хр. Цеков и бяха назначени като асистенти В. Димитрова и Л. Манчева, а Хр. Костов беше зачислен на самостоятелна аспирантура към Сектора (втора по ред), което е признак за израстването не само на преподавателите, а и на Сектора като цяло, до нивото на катедра.

През този период преподавателите от Сектора внесоха значим принос в повишаване нивото на обучение с публикации и с водене на курсове за повишаване квалификацията на преподаватели по физика в средните и полувисшите училища. В Историята е написано, че *Хр. Костов ... оставя две книги ... Истината е, че той оставя поне 6 книги*, повечето в съавторство с Б. Попов: “Демонстрационни опити по механика” (1974 г.), “Демонстрационни опити по електричество и магнетизъм” (1967 г. и 1973 г.), “Демонстрационни опити по оптика и атомна физика” (1975 г.), “Практикум по физика 9-11” (1975 г.), “Физика за 8-ми клас” (1981 г.), издадени от Държавно издателство “Народна просвета”. Много от описаните експерименти в тези книги-ръководства за учители са разработки на авторите, публикувани по-рано като статии и, според С. Ницолова и Б. Попов [14], са внедрени в практиката, изработени от някои учители или от “Учтехпром”. Широко приложение и известност получиха два уреда за движение на въздушна възглавница, проектирани в Сектора и изработени в работилницата по Фина механика и оптика към Физическия факултет. С единия се демонстрират почти всички движения и закони от механика на материална точка, а с другия се моделира двумерно движението на молекули при различни фазови състояния на веществото, явления и процеси при тях. Устройството и демонстрациите с тези уреди са описани в 5 публикации на български, руски, английски и немски езици. Правил съм демонстрации с тези уреди пред студенти и преподаватели в Хумболтовия университет в Берлин, Варшавския университет, Краковския висш учителски институт, на международни семинари в Унгария и Чехословакия и на наши национални конференции по МОФ. С тези уреди се правят демонстрации и сега в практикума към курса по Обща физика във Факултета, в лекции и упражнения. Ето какво е написано в писмо на фирма “Учтехпром” НМ/246:902 1981 г.: СК “Учтехпром” удостоверява, че уредът “Молекулно движение” за двумерно движение на въздушна възглавница е внедрен в производството на завод “Ломоносов” Плевен. Същият ще бъде предоставен на кабинетите по физика в училищата в 3000 броя. Уредът участва през миналата година в изложбата по случай Първия конгрес на народната просвета, на Пловдивския и на Лайпцигския панаир, където се посрещна с голям интерес”.

През 1976 г. беше открита първата и единствена за страната едногодишна специализация по МОФ към Сектора по линия на следдипломната квалификация (СДК) [15]. Тя просъществува без прекъсване до 1990 г. в състав между 8 и 11 курсисти всяка година. В това време се обучаваха и завършиха с успешно издържани изпити и защита на дипломна работа около 120 учители, преподаватели по физика и МОФ в полувисшите институти за учители. В обучението на курсистите участваха всички преподаватели от Сектор МОФ и известни преподаватели от различни катедри на Физическия факултет като проф. Ал. Раев, проф. Цв. Бончев, проф. Г. Георгиев и др. В учебния план на специализацията имаше 11 дисциплини, като две от тях бяха основни: Съвременни въпроси на методика на обучението по физика и Съвременни въпроси и постижения на физиката и технологиите. Тази специализация е блок Б – специализации (блок В е аспирантура) от блоковата система, въведена по това време във висшето образование [13] и по форма и съдържание е аналог на образователна степен магистър, **но за нея няма нито една дума в Историята**.

Ето мнението на физическата общност и на ръководството на Факултета за работата на Сектора по това време:

“...Секторът отговаря за специалността “Физика за подготовка на учители”. Научните изследвания се извършват в две направления - върху проблемите за усъвършенстване на методите на преподаване на физиката в средното училище и върху разработването на демонстрации на физични явления с оглед на новите постижения на физиката. Въпреки че научните изследвания са в област все още нова за нас, преподавателите от сектора имат сериозни постижения, използвани у нас и в публикации на чужди автори.” [2].

Подобна висока оценка за работата на Сектора дава и деканът на Факултета проф. Цветан Бончев в един основен и два съпътстващи доклада до Факултета от 9.02.1979 г. В основния доклад той описва на повече от две страници състоянието, отговорността, работата и състава на Сектора и прави логично заключение: “Всичко това показва, че днес наистина са на зрялост условията за вземане на решения, чрез които Секторът по методика на физиката да получи своето признание и своя окончателно утвърден статут ... ние следва да обсъдим въпроса за превръщането му в катедра” и предлага Факултетният съвет да вземе решения за обявяване на конкурс за доцент по МОФ и да бъде назначен ръководител на Сектора “... из между хабилитирания персонал при Факултета”. В еди-

ният съпътстващ доклад е обоснована необходимостта и възможността за обявяване на конкурс за доцент и отбелязва Хр. Цеков като вероятен кандидат. В другия доклад прави обосновка и предложение за ръководител. Така се дава началото на процедура за първата доцентура по МОФ на Сектора, за назначаване на доц Ат. Стригачев като ръководител и за превръщане на Сектора в катедра. Процедурите завършват успешно през 1982 г. с избора на доцент на единствения кандидат. По-дълго протече тази процедура, защото Факултетният съвет реши, в качеството си на Научен съвет по физика, да проведе избора, тъй като в публикациите на кандидата има повече физика, отколкото педагогика. Това е съобщено на Висшата атестационна комисия (ВАК) чрез писмо от 6.03.1981 г. на декана проф. Ст. Панчев. Изборът е проведен и кандидатът е избран за доцент от този Научен съвет. Висшата атестационна комисия анулира този избор, защото съгласно подновения правилник на ВАК, хабилитиране по методиките може да провежда само Научният съвет по педагогика и психология на СУ. ВАК допълва този съвет с 8 хабилитирани преподаватели от Физическия факултет, изборът е проведен и така бях избран за доцент през 1982 г., от два различни научни съвета. Това се случи, защото методиките по същността си са междинни науки, свързани най-тясно със съответната наука, изучавана в училище, и с педагогиката.

Проф. Ат. Стригачев (тогава доцент) беше първият ръководител на катедра МОФ и ми беше рецензент при двата избора. Следователно няма как да съм хабилитиран като доцент по времето, когато ръководител на катедрата след Ат. Стригачев е проф. Хр. Попов (тогава доцент), и то след хабилитирането на проф. П. Галанов като доцент през 1985 г. (пак като първи) **както е написано в Историята. С това авторът на Историята прави явен реверанс пред двамата професори, като им приписва чужди заслуги.** В Историята е написано още, че по времето на Хр. Попов са открити две магистърски специалности, завършвани с квалификация на учител по физика. Реално бакалавърската степен е открита по времето на ръководството на катедрата от доц. Руси Чакалов, а магистърската – значително по-късно, както е отбелязано в Историята. П. Галанов е подреден като първи от преподавателите, които са разработвали тематиката за използване на компютрите в образователния процес по времето на Ат. Стригачев. Всъщност **първа Маргарита Градинарова включва тази тема** като заглавие на аспирантската си научноизследователска работа. Той не е първият и по разработки, публикации и сключени договори по тази проблематика, която е актуална и сега.

Не може да се смята за нормално, че в “История на катедра “Мето-

дика на обучението по физика”, от създаването ѝ до днес”, написана от ръководителя на катедрата, не е цитирана нито една публикация, дори на фаворитите, в наши или чужди научно-методични списания и сборници, резултат от научни изследвания в областта на МОФ.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящият коментар на статията за историята на катедрата “Методика на обучението по физика”, публикувана в Годишника на СУ “Св. Климент Охридски”, има за цел да внесе някои корекции, допълнения и уточнения, продиктувани от хронологията на фактите, които се постарах да отразя. С това се надявам, че се внася яснота в историята на процеса по създаване и развитие на Катедрата.

Литература

- [1] Гайдарова, М. История на катедра “Методика на обучението по физика” от създаването и до днес. Годишник на Софийския университет “Св. Климент Охридски” юбилейно издание 50 години физически факултет.
- [2] Историческа справка за Физически факултет. Фонд 1790, том 1. Държавен Архив.
- [3] Стажантски институт, Сп. “Физика” 1988 г. кн. 5.
- [4] Попов, Б. Възникване и развитие на Стажантския институт. Сп. Физика”, 1985, кн.4.
- [5] Алманах на Софийския университет 1888 – 1925. София, печатница “Художник” 1929.
- [6] Тасева, О., Ст. Карамихов, Ст. Горанова. Методика на обучението по физика. Издателство “Наука и изкуство”, 1956.
- [7] Книги на Физико-математически факултет (съхранявани от счетоводството на Химически Факултет).
- [8] Ницолова С. Олга Тасева. Сп. Математика и физика, 1973 г., кн. 1.
- [9] Апостолов, Ан. Из историята на катедра “Физика на твърдото тяло и микроелектроника”. Годишник на СУ “Св. Климент Охридски”, том 100, 2007.
- [10] Половин век от създаването на катедра ”Обучение по математика и информатика” ФМИ на СУ “Св. Климент Охридски”. Кирил Банов, Теодоси Витанов и др. (сайта на катедрата в интернет).
- [11] Дацев, Ас. Из Миналото на Физическия факултет. Сп. Физика, 1988, кн.5.
- [12] Ницолова, С. 35 години обучение по физика. Сп. Физика, 1979, кн., 6.
- [13] Апостолов, Ан. И да си физик на този свят... Университетско издателство “Св. Климент Охридски”, София, 2007.
- [14] Ницолова, С., Б. Попов. Христо Костов Вълчев. Сп. Физика, 1983, кн. 2.
- [15] Димитрова, В. Доцент Христо Цеков на 60 години. Сп. “Физика”, 1989, кн.5.